

Reactie op wetsvoorstel Jeugdwet

Inleidend

Het Nederlandse Jeugdzorg stelsel zit ingewikkeld in elkaar. Sinds een aantal jaren wordt gewerkt aan een ingrijpende stelselwijziging.

De commissie Jeugd van de Tweede Kamer toonde zich in 2011 unaniem in de noodzakelijke decentralisatie van taken en bevoegdheden naar gemeentes. Op 18 juli jl. is een conceptwetsvoorstel van een nieuwe Jeugdwet gepubliceerd. Graag maken we gebruik van de mogelijkheid te reageren.

Onderstaande reactie richt zich met name op positie en bepalingen terzake de meest kwetsbare kinderen en jongeren; zij die aangewezen zijn op verblijf buiten het eigen gezin.

Context

Gemeenten worden door de nieuwe Jeugdwet ook verantwoordelijk voor uithuisgeplaatste kinderen. Daarmee hebben ze een gouden kans om te komen tot veel betere en goedkopere opvang van uithuisgeplaatste kinderen. Het wetsvoorstel Jeugdwet heeft daarin een bepalende en richtinggevende invloed.

Gemeenten worden per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdzorg. Ze moeten ook voorzieningen treffen voor kinderen die niet meer bij de eigen ouders kunnen wonen. Volgens de Jeugdmonitor blijven er de komende jaren 15.000 kinderen en jongeren aangewezen op de residentiële jeugdzorg. Hun problematiek is dusdanig dat thuis blijven wonen met externe ondersteuning geen optie is, en plaatsing in een pleeggezin evenmin.

De meeste kinderen die niet meer bij de eigen ouders kunnen wonen, worden momenteel geplaatst in het georganiseerde verband van leef- en behandelgroepen. Hun leefwereld is er een van wisselende begeleiders, die keihard werken binnen protocollen en onderhevig zijn aan managementcorvee. Opgroeien in jeugdinstellingen betekent voor kinderen helaas: opgroeien in discontinuïteit en relatieve anonimiteit.

De transformatie van de Jeugdzorg brengt gemeenten in de positie om die realiteit 180 graden te keren. Zij nemen immers 'fris' de verantwoordelijkheid voor een nieuw veld op zich.

De Jeugdwet kan het kader aanbrenge voor die verandering.

In het concept wetsvoorstel Jeugdwet juli 2012 wordt een stevig onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en niet-vrijwillige jeugdhulp. Bij een kindbeschermingsmaatregel is de overheid direct verantwoordelijk voor de kwaliteit van leven van betreffende kinderen en jongeren.

Het huidige wetsvoorstel dient ons inziens uitbreiding ten aanzien van deze verantwoordelijkheid door inkadering van "uithuisplaatsingen".

Opvoeding overnemen

Uithuisgeplaatste kinderen die nu nog in residentiële voorzieningen opgroeien, kunnen opgevangen worden in de kleinschaligheid van duurzame gezinsvormen, zoals gezinshuizen.

Gezinshuisouders werken vanuit de context van hun eigen gezin. De verantwoordelijkheid voor de dagelijkse zorg aan het kind met de daarbij behorende bedrijfsvoering wordt op gezinsniveau gedragen. In tegenstelling tot reguliere residentiële plaatsen biedt een gezinshuis kinderen een normaal thuis, een buurt, een straat, een gewoon ritme in het dagelijks leven. Binnen een gezinshuis wordt het vanzelfsprekende van een gezin gecombineerd met de professionaliteit en het vakmanschap van de gezinshuisouders. De kracht van het gewone leven wordt aangewend om de drie of meer opgenomen kinderen weer perspectief in hun leven te bieden.

Kinderen gaan er een binding aan met de gezinshuisouders en leiden een zo gewoon mogelijk leven. Momenteel worden maar 1.400 kinderen en jongeren opgevoed in gezinshuizen. Mede geïnspireerd door de waarden verwoord in de IVRK¹, bepleiten wij dat voor alle genoemde 15.000 kinderen en jongeren een vervangende thuissituatie zoals een gezinshuis wordt gerealiseerd.

Daartoe is een kader nodig binnen de Jeugdwet.

De nieuwe Jeugdwet biedt de overheid een uitgelezen kans een einde te maken aan een gemankeerde praktijk, waarin 15.000 kinderen en jongeren in relatieve anonimiteit opgroeien.

Wij bepleiten:

Een betere borging van de rechten van uithuisgeplaatste kinderen en jongeren door het invoegen van een "pas toe of leg uit" kader in de Jeugdwet.

Bij artikel 2 zou toegevoegd moeten worden dat bij uithuisplaatsingen de IVRK nageleefd wordt.

Bij artikel 2 adviseren wij tevens een "Pas toe of leg uit" kader in te voegen van navolgende strekking:

"Voor kinderen en jongeren die uithuisgeplaatst zijn, wordt als eerste een vervangende opvoeding in een gezinscontext aangeboden (pas toe). Mocht dit niet realiseerbaar zijn, dan wordt dit met redenen omkleed gemeld bij de gemeente (leg uit)."

Daarmee wordt vervangende opvoeding ook onder de invloedssfeer van de gemeenteraad gebracht en een borging voor vermaatschappelijking van de leef- en opvoedingssituatie van uithuisgeplaatste kinderen en jongeren.

De ondertekenaars van deze reactie zijn direct of indirect betrokken bij uithuisgeplaatste kinderen en jongeren.

De Glind, 04 oktober 2012

G. de Jong
Directeur Rudolphstichting

G. Besten
Directeur Gezinshuis.com

Mede namens:

Alliantie KindinGezin www.inhuisplaatsen.nu

Rudolphstichting www.rudolphstichting.nl

Gezinshuis.com www.gezinshuis.com

En de 54 aangesloten gezinshuizen van Gezinshuis.com.

1) IVRK: Internationale Verklaring Rechten van het Kind